

planned. Therefore the workers of the National police must react on circumstances that characterize every certain moment of process of investigation, and to determine the functions depending on duties. In this connection, an important place in any criminal realization is occupied by cooperation of different subdivisions of law enforcement authorities.

By the most typical defects in organizations and feasible cooperation at the decision of problem conflict inquisitional situations in matters about procuring and in drawing of person in prostituting is: ill-timed, behind time beginning of cooperation; realization of detention, review, questioning of suspected by operative workers without participation of inquisitional or even previous concordance with him of ways and methods of receipt and verification of proofs of involvement detained to the crime; submission of initial inquisitional (of criminal investigation) actions and operational search events to the «primary» objective – detention of persons and acceptance here of the proper events in relation to providing of leading to of both fact of crime and role detained in procuring; stopping of cooperation (especially operative accompaniment of investigation) is on completion of the initial stage of pre-trial investigation on criminal realization.

Keywords: *pimping, prostitution, tactical supply, investigating acts.*

Надійшла до редакції 25.05.2017

Лазарева Д.В.

ад'юнкт

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

УДК 343.13

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПІДСТАВИ ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ: ЗАКОНОДАВЧА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ І ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ

На основі тлумачення норм чинного Кримінального процесуального кодексу України досліджено особливості законодавчої інтерпретації підстав затримання уповноваженою службовою особою та пов'язані із цим проблеми застосування вказаних підстав у практичній діяльності правоохоронних органів.

Ключові слова: *заходи забезпечення кримінального провадження, затримання уповноваженою службовою особою, процесуальні підстави затримання.*

Постановка проблеми. Затримання уповноваженою службовою особою, будучи засобом оперативного реагування на факт виявлення злочину, є дієвим та ефективним процесуальним інструментом забезпечення досягнення завдань кримінального провадження. В той же час затримання, як акт обмеження свободи та особистої недоторканності певної особи, чинить значний вплив на сферу суб'єктивних прав та інтересів останньої, а тому воно не мо-

же реалізовуватися доволіно, на розсуд працівників правоохоронного органу. Ця обставина обумовлює принципово важливий підхід до кримінальної процесуальної регламентації розглядуваного засобу забезпечення кримінального провадження – затримання уповноваженою службовою особою (як і будь-який інший різновид затримання) може застосовуватися виключно на підставах, чітко визначених у законі.

Концептуальні підходи до визначення процесуальних підстав затримання за підозрою у вчиненні злочину були сформовані ще під час Судової реформи 1864 року. Згідно із ними, по-перше, підстави затримання повинні відображати його невідкладний характер, обумовлений необхідністю якнайшвидшого реагування з боку уповноважених службових осіб правоохоронного органу на протиправний прояв; по-друге, підстави затримання повинні відображати ситуації безпосереднього виявлення уповноваженими службовими особами правоохоронного органу обставин злочину; по-третє, обставини, визначені у якості підстав затримання, повинні включати в себе таку сукупність фактів, яка призводитиме до однозначного і переконливого висновку про причетність певної особи до події кримінального правопорушення. До сьогоднішнього дня зазначені підходи не втратили своєї актуальності і, по суті, підстави затримання, визначені у ч. 1 ст. 208 нині чинного КПК України, є їх віддзеркаленням.

У той же час, починаючи із Статуту кримінального судочинства, в процесі розвитку кримінального процесуального законодавства інтерпретація процесуальних підстав затримання зазнавала певних змін, що не могло не позначитися на практиці їх застосування під час здійснення досудового розслідування. Саме тому проблема тлумачення норм кримінального процесуального права, які визначають підстави затримання за підозрою у вчиненні злочину, та їх правильного застосування у практичній діяльності уповноважених службових осіб правоохоронних органів не втрачає своєї актуальності і потребує детальної наукової розробки.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Підстави затримання особи за підозрою у вчиненні злочину досліджувалися у наукових публікаціях О.І. Білоусова, В.М. Григорьєва, І.М. Гуткіна, А.Я. Дубинського, О.В. Капліної, В.М. Корнукова, Є.І. Макаренка, В.О. Мальярової, А.В. Ольшевського, І.Л. Петрухіна, І.О. Ретюнських, В.В. Рожнової, А.І. Сергєєва, С.М. Смокова, В.М. Тертишника, Л. Д. Удалової, А.К. Чернової, О.О. Чувільова. Однак спеціальних наукових досліджень чинної інтерпретації процесуальних підстав затримання уповноваженою службовою особою в ч. 1 ст. 208 КПК України, а також пов'язаних із нею проблем застосування вказаних підстав у практичній діяльності на сьогоднішній день не проводилося.

Метою статті є дослідження законодавчої інтерпретації підстав затримання уповноваженою службовою особою в чинному кримінальному процесуальному законодавстві та пов'язаних із нею проблем застосування вказаних підстав у практичній діяльності правоохоронних органів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Процесуальні підстави затримання уповноваженою службовою особою можна розглядати в якості визначеного кримінальним процесуальним законодавством переліку типових ситуацій, пов'язаних із невідкладним реагуванням компетентними правоохоронними органами на безпосередньо виявлений злочин, які характеризуються наявністю очевидних фактів і обставин, що мають місце в момент вчинення (замаху на вчинення) злочину або одразу після цього, особисте сприйняття яких працівниками вказаних органів призводить до обґрунтованого припущення (підозри) про причетність певної особи до вчинення злочину та обумовлює необхідність її затримання. Зазначений перелік закріплено у ч. 1 ст. 208 КПК України і є застосовуваним виключно до випадків, коли особа підозрюється у вчиненні злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі.

Процесуальна підстава затримання уповноваженою службовою особою, передбачена п. 1 ч. 1 ст. 208 КПК України, сформульована так: *“якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення”*. Не важко помітити, що зазначена ситуація жорстко прив'язана до місця злочину. Слово *“заставати”* в українській мові означає: *“з'являючись куди-небудь, знаходити, бачити когось за якимсь заняттям, в якому-небудь стані, положенні”* [1, с. 327]. Використання законодавцем зазначеного терміна підкреслює раптовість виникнення відповідної ситуації, яка обумовлює необхідність застосування уповноваженою службовою особою затримання за підозрою у вчиненні злочину. Виходячи із граматичного тлумачення вказаної норми, уповноважена службова особа може здійснити затримання на цій підставі лише за умови, коли вона особисто бачила злочинні дії затримуваного в реальному часі, що, безумовно, передбачає обов'язкову присутність на місці події в момент вчинення злочину або замаху на його вчинення. При цьому не обов'язково, щоб у полі уваги суб'єкта затримання опинилися усі без винятку зовнішні прояви протиправної та суспільно небезпечної поведінки, достатньо щоб сприйнятий уповноваженою службовою особою поведінковий акт затримуваного мав прямий, видимий і явний зв'язок із злочинними наслідками або загрозою їх настання.

Варто зазначити, що в чинному КПК України було усунено досить серйозний недолік у формулюванні згадуваної підстави затримання, який тривалий час мав місце у кримінальному процесуальному законодавстві. Мова йде про п. 1 ч. 1 ст. 106 КПК України 1960 року, в якому містився припис: *“коли цю особу застали при вчиненні злочину або безпосередньо після його вчинення”*. Внаслідок цього як у процесуальній науці, так і у правозастосовній практиці сформувався підхід, за яким перебування особи на місці злочину після його закінчення або спроба втечі такої особи з місця злочину може розглядатися у якості підстави затримання *“безпосередньо після вчинення злочину”* [2, с. 57; 3, с. 81; 4, с. 88; 5, с. 75].

Поряд з цим, така позиція не могла визнаватися правильною і наведені умови достатньо переконливими з точки зору обґрунтованості застосування затримання. Вже в самому словосполученні *“застали безпосередньо після*

вчинення злочину” закладено логічне протиріччя, оскільки неможливо застати особу за певним діянням, якщо таке діяння вже вчинене, тобто є закінченою подією. Застати можна лише у процесі вчинення певних дій, тому відповідна підстава затримання може стосуватися виключно ситуацій, коли уповноважена службова особа спостерігає за виконанням протиправних і суспільно небезпечних дій, які охоплюються об’єктивною стороною складу злочину, передбаченого кримінальним законом.

Таким чином, для застосування п. 1 ч. 1 ст. 208 КПК України як підстави превентивного обмеження свободи та особистої недоторканності особи, підозрюваної у вчиненні злочину, принципово важливо, щоб прийняттю рішення про затримання передувало особисте сприйняття уповноваженою службовою особою дій затримуваного із вчинення або замаху на вчинення злочину. При цьому не виключено, що на момент реалізації затримання, як акту позбавлення волі, злочинні дії затримуваної особи можуть бути вже завершеними. Наприклад, працівник поліції бачить як особа наносить удари потерпілому, але з об’єктивних причин не встигає перепинити такі дії і здійснює затримання вже після нанесення тілесних ушкоджень, тобто після вчинення злочину. Але тут важливо чітко розрізнити момент виникнення підстави для затримання і момент самого затримання. Якщо особу виявили на місці вже вчиненого злочину або неподалік, але при цьому уповноважена службова особа особисто не бачила злочинних дій такої особи, то затримання з підстави, передбаченої п. 1 ч. 1 ст. 208 КПК України, виключається.

Можливість затримання у випадках, коли злочинні дії певної особи не стали об’єктом спостереження з боку уповноваженої службової особи, передбачено п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України, який редакційно виглядає так: *“якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, у тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин”*.

Для правильного застосування цієї підстави затримання у практичній діяльності правоохоронних органів принципово важливим є визначення того, який часовий проміжок охоплюється поняттям *“безпосередньо після вчинення злочину”*. З даного приводу в юридичній літературі тривала досить серйозна дискусія, в ході якої окремі автори висловлювалися про можливість затримання після сплину певного часу після вчинення злочину [3, с. 83–84]. При цьому навіть обґрунтовувалася допустимість затримання після значного періоду з моменту вчинення злочину, обмеженого лише строком давності кримінального переслідування [6, с. 28; 7, с. 60].

Зазначимо, що подібний підхід абсолютно не узгоджується із сутністю інституту затримання уповноваженою службовою особою. Для конкретизації формулювання *“безпосередньо після вчинення злочину”* та виключення будь-якого неоднозначного його тлумачення законодавець у розглядуваній нормі цілком доречно додатково використав прислівник *“щойно”*, наголосивши таким чином, що відповідна підстава для затримання може існувати лише протягом дуже обмеженого часового періоду з моменту вчинення злочи-

ну. З іншого боку, тут важко вести мову про конкретний облік часу в секундах, хвилинах, годинах тощо. В цьому контексті висловлювання “безпосередньо після вчинення злочину” має оціночний характер і в кожному окремому випадку буде залежати від конкретних фактичних обставин, за яких уповноваженими службовими особами було виявлено злочин. Аналогічно, немає жодного сенсу встановлювати у кримінальному процесуальному законі конкретний період часу, протягом якого злочин вважається щойно вчиненим, оскільки і ця категорія корелюється із відповідними фактичними обставинами, що передують затриманню.

В Науково-практичному коментарі до Кримінального процесуального кодексу України вказано, що затримання безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення має місце тоді, коли часова і просторова ознаки знаходження особи щодо події і місця вчинення кримінального правопорушення дають підстави запідозрити особу в його вчиненні [8, с. 453]. Однак ми вже звертали увагу на те, що факт виявлення особи на місці вже вчиненого злочину сам по собі не може переконливо свідчити про те, що дана особа причетна до нього, а так само і спроба залишити місце злочину не є достатнім свідченням його вчинення тим, хто намагається втекти. Як справедливо зазначається в літературі, затримання по одному лише факту знаходження особи на місці злочину або втечі з місця його вчинення без встановлення причинно-наслідкових зв'язків між цими діями і суспільно небезпечними наслідками може виявитися незаконним і необґрунтованим [9, с. 154]. У зв'язку із цим у п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України для ситуацій затримання безпосередньо після вчинення злочину цілком обґрунтовано введено додаткові критерії, на основі яких уповноважена службова особа, що особисто не спостерігала вчинення злочину, може у швидкоплинній обстановці визначити явні і очевидні зв'язки, які пов'язують певну особу із щойно вчиненим злочинном. До таких критеріїв належать: 1) вказівка очевидця, в тому числі потерпілого, на певну особу як на таку, що вчинила злочин; 2) сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події, які вказують на вчинення злочину певною особою.

Поняття “очевидець” у кримінальному судочинстві не пов'язане із певним процесуальним становищем, а, скоріше, відображає характерну рису, яка виражається в обізнаності її носія про окремі факти, події і явища, сформованої в результаті їх особистого спостереження. Відповідно, за змістом п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України, очевидцем буде вважатися фізична особа, яка спостерігала злочинні діяння і на цій підставі стверджує про їх вчинення тим суб'єктом, на якого вона вказує. У випадку, якщо особа бачила тільки події, що передували вчиненню злочину або слідували після цього, але не спостерігала сам злочинний акт, вважатися очевидцем у контексті підстави затримання вона не може.

Вимога щодо особистого спостереження злочинних діянь, як основи для вказівки на певну особу як на таку, що вчинила злочин, повною мірою поширюється і на потерпілого. Ми категорично не підтримуємо тих авторів, які

вважають, що затримання може бути здійснено на підставі заяви потерпілого, який не був учасником події злочину або не спостерігав за її перебігом [10, с. 35; 11, с. 15; 4, с. 92]. Вказівка потерпілого на особу як на таку, що вчинила злочин, повинно бути конкретним, переконливим і обґрунтованим. Будь-які припущення потерпілого, не підтверджені його особистим сприйняттям обставин вчиненого злочину, безумовно, підлягають перевірці, але аж ніяк не можуть виступати в якості достатньої підстави для застосування такого серйозного правообмежувального заходу, як затримання. Саме тому законодавча вимога про те, що потерпілий повинен бути очевидцем злочину, є цілком обґрунтованою і виправданою як з теоретичної, так і практичної точки зору.

Традиційно вважається, що очевидець повинен знаходитися на місці злочину або неподалік від нього і безпосередньо спостерігати факт вчинення злочинних дій. Повністю поділяючи такий підхід, ми все ж вбачаємо необхідність його удосконалення і доповнення. В умовах постійно прогресуючого науково-технічного прогресу на сьогоднішній день значного поширення отримали системи відеонагляду та відеоспостереження, які застосовуються в найрізноманітніших сферах: охорона приватної власності, контроль виробництва, забезпечення безпеки на режимних об'єктах, аеропортах інших громадських місцях тощо. Оператор таких систем має можливість у реальному часі дистанційно спостерігати події, факти і явища, які потрапили в об'єктив технічних засобів відеоспостереження, в тому числі і протиправного характеру. В такій ситуації особа, яка дистанційно спостерігала за вчиненням злочину в режимі реального часу за допомогою технічних засобів, цілком правомірно може вважатися очевидцем, вказівка якого на певну особу як на таку, що вчинила злочин, є підставою для затримання в порядку ст. 208 КПК України.

Дослідники вірно звертають увагу на те, що не обов'язково, щоб очевидець повідомляв прізвище чи інші персональні дані особи, яку він бачив у момент вчинення нею злочину. В тих випадках, коли очевидцю невідома особа підозрюваного, необхідно отримати від нього якомога детальніші відомості про прикмети останнього [12, с. 367]. Однак сам лише опис підозрюваного (навіть найбільш детальний) не може вважатися підставою затримання. Принципово важливо, щоб очевидець прямо вказав на певну особу і однозначно підтвердив її причетність до злочину, вчинення якого він спостерігав. Сказане, у свою чергу, означає необхідність безпосереднього сприйняття уповноваженою службовою особою відповідної фрази, жесту з боку очевидця, в тому числі і потерпілого.

Під час визначення підстави затримання, передбаченої п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України, законодавець відійшов від усталеного формулювання “явні сліди злочину” і використав дещо інше – “очевидні ознаки”, які вказують на те, що саме певна особа щойно вчинила злочин. Для усвідомлення того, наскільки подібний крок у нормативній регламентації процесуальних підстав затримання уповноваженою службовою особою є виправданим, необхідно звернутися до лексичного значення слів “ознака” та “очевидний”.

Значення палітра першого з наведених слів є достатньо широкою: риза, властивість, особливість когось, чого-небудь; те, що вказує на що-небудь, свідчить про щось; показник, свідчення; предмет, зображення і т. ін., що є знаком, символом, емблемою і т. ін. чого-небудь [13, с. 655]. В цьому відношенні термін “ознака” є досить універсальним і різноплановим (у порівнянні із терміном “сліди”) і стосовно до ситуацій затримання може позначати не тільки матеріальні сліди-відображення (сліди крові, взуття тощо), а й предмети, речовини, процеси і явища, які у своїй сукупності відображатимуть прямий зв’язок певної особи із подією злочину.

Слово “очевидний” має подвійне значення: 1) дуже помітний, неприхований; 2) безсумнівний, безперечний [13, с. 830]. Як перше, так і друге значення є цілком актуальними для законодавчого закріплення процесуальних підстав затримання уповноваженою службовою особою.

По-перше, як вже зазначалося вище, процесуальні підстави затримання розраховані на швидкоплинні ситуації невідкладного реагування на подію злочину, тому підозра в уповноваженій службовій особі може сформуватися виключно на основі явно видимих, добре помітних ознак, що, так би мовити, “кидаються в очі”. Виявлення очевидних ознак відбувається у процесі безпосереднього їх сприйняття уповноваженою службовою особою за допомогою власних органів чуттів і не передбачає в момент прийняття рішення про затримання застосування спеціальних знань і експертних досліджень, оскільки останнє виключається самою обстановкою і умовами, за яких виникає необхідність у вказаному заході.

По-друге, очевидність ознак у контексті п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України означає, що вони беззаперечно і поза всяким сумнівом опосередковують зв’язок між злочинною подією і певною особою. В цьому значенні очевидність є синонімом явності і у зв’язку із цим виражає, за висловлюваннями Л.В. Франка, не помітність слідів злочину та їх кількісні характеристики (наприклад розмір плями крові на одязі), а те, наскільки виразно проявляється в них зв’язок між злочинними діями підозрюваного та його поведінкою [14, с. 121].

Сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події, які вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин, як підстава затримання означає, що ознак має бути кілька, незалежно від того, де саме – лише на тілі, тільки на одязі, на місці події, на двох чи на усіх цих об’єктах [8, с. 455]. Однак норма п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України не охоплює ситуації, коли очевидні ознаки причетності до вчинення злочину виявляються не на тілі чи одязі підозрюваного, а поряд із ним, так би мовити у безпосередній близькості від нього і за обставин, які дозволяють зробити висновок про приналежність цих ознак саме підозрюваному. Наприклад, наркотичні речовини переносяться у сумці, яку тримає в руках запідозрена особа; викрадене майно знаходиться в автомобілі, на якому особа від’їжджає з місця крадіжки; грошові кошти, які стали предметом неправомірної вигоди, знаходяться на робочому місці службової особи – набувача такої вигоди. Як видається, подібні обставини також пов’язані із очевидними ознаками вчинення злочину певною особою, а тому

можуть вважатися підставою для її затримання. Звичайно, для цього необхідним є внесення відповідних корективів до ч. 1 ст. 208 КПК України.

На момент ухвалення нового КПК України початкова редакція його ч. 1 ст. 208 закріплювала дві вищерозглянуті підстави затримання особи за підозрою у вчиненні злочину без ухвали слідчого судді. В той же час Законом України від 12 лютого 2015 року [15] ч. 1 ст. 208 КПК України було доповнено п. 3 такого змісту: *“якщо є обґрунтовані підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину, віднесеного законом до підслідності Національного антикорупційного бюро України”*. Як видно із аналізу зазначеної норми, вона значно розширює можливості по застосуванню затримання без ухвали слідчого судді, у порівнянні із іншими категоріями кримінальних проваджень, не пов’язаних із корупційними злочинами. В даному випадку для здійснення затримання закон не вимагає очевидних ознак причетності певної особи до злочину, виявлених в момент його вчинення (замаху на вчинення) або безпосередньо після цього; достатньо лише підозри особи у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину, віднесеного законом до підслідності Національного антикорупційного бюро України, а також наявність обґрунтованих підстав вважати, що можлива її втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності.

На нашу думку, в мотивах такого законодавчого рішення простежується, скоріше, політична доцільність, аніж послідовність і виваженість правої політики у сфері регулювання кримінального судочинства. Єдиною причиною, яка виправдовує позасудове обмеження прав особи в результаті її затримання, є невідкладність останнього, раптовість і швидкоплинність обставин, що його супроводжують. У випадку ж із п. 3 ч. 1 ст. 208 КПК України вказані фактори не є ключовими. Якщо, наприклад, особу застали з момент отримання неправомірної вигоди, то вона цілком виправдано може бути затримана без ухвали слідчого судді на підставі п. 1 або п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України. Однак, якщо підозра у вчиненні корупційного злочину сформувався у процесі вже розпочатого кримінального провадження, то ні про яку раптовість виникнення підстав для затримання не може йти мови. Виникнення ж ризиків можливої втечі підозрюваного з процесуальної точки зору є підставою для ініціювання перед слідчим суддею питання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під ватрою з одночасним клопотанням про дозвіл на затримання з метою приводу. Затримання без ухвали слідчого судді в цьому випадку вступає у протиріччя із засадами здійснення кримінального провадження та загальними правилами застосування заходів його забезпечення.

Звичайно, ми усвідомлюємо нагальну необхідність комплексної протидії корупції в державі, але досягати цієї мети шляхом ухвалення відверто кон’юнктурних рішень було б не зовсім вірно. Приймавши розглядувані зміни до КПК України, законодавець створює небезпечний прецедент, наслідком якого у майбутньому може стати безсистемне доповнення кримінального процесуального законодавства “особливими” процедурами, підставами і т.п.,

які перетворюватимуть загальноприйняті процесуальні правила на сукупність винятків з них. Керуючись подібною логікою, можна до безкінечності доповнювати КПК додатковими підставами для затримання стосовно до різних категорій кримінальних проваджень, але не можна пристосовувати кримінальні процесуальні норми під певні ситуації, оскільки тоді закон втрачає свою універсальність і нормативність. Саме тому ми вважаємо, що доповнення ч. 1 ст. 208 КПК України пунктом 3 було недоречним, а тому зазначена норма має бути скасована.

З урахуванням висловлених зауважень та пропозицій як **висновок** пропонується така редакція переліку процесуальних підстав затримання уповноваженою службовою особою, який доцільно було б закріпити в ч. 1 ст. 208 КПК України:

- 1) якщо особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення;
- 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, у тому числі потерпілий, прямо вкаже на особу як на таку, яка щойно вчинила злочин;
- 3) якщо виявлена безпосередньо після вчинення злочину сукупність очевидних ознак на місці події, тілі, одязі особи або при такій особі явно вказує на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

Бібліографічні посилання

1. Словник української мови : в 11-ти т. Т. 3 : З. – К. : Наук. думка, 1972. – 744 с.
2. Сергеев А.И. Гарантии неприкосновенности личности, связанные с задержанием и предварительным заключением под стражу, в советском уголовном процессе : дисс. ... канд. юрид. наук. : 12.715 / Сергеев Анатолий Иванович. – М., 1971. – 175 с.
3. Ольшевский А.В. Задержание подозреваемого как мера уголовно-процессуального принуждения : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Ольшевский Андрей Витальевич. – М., 2006. – 214 с.
4. Попков Н.В. Задержание подозреваемого и обвиняемого как вид государственного принуждения : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Попков Никита Вячеславович. – Нижний Новгород, 2007. – 220 с.
5. Догот Е.Б. Права, свободы и неприкосновенность при задержании лица по подозрению в совершении преступления : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Догот Евгений Борисович. – Владивосток, 2004. – 184 с.
6. Петрухин И.Л. Неприкосновенность личности и принуждение в уголовном процессе / И.Л. Петрухин. – М. : Наука, 1989. – 256 с.
7. Тишкевич И.С. Право граждан на задержание преступника / И.С. Тишкевич. – Минск : Изд-во БГУ, 1974. – 112 с.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К. : ЮСТІНІАН, 2012. – 1224 с.
9. Руководство по расследованию преступлений : учебное пособие / Т.В. Аверьянова, О.Я. Баев, В.Н. Григорьев, А.В. Гриненко и др. – М. : Норма, 2002. – 768 с.
10. Цоколова О.И. Задержание подозреваемого : монография / О.И. Цоколова. – М. : ВНИИ МВД России, 2004. – 97 с.
11. Токарева М.Е. Проблемы задержания лица по подозрению в совершении преступления в условиях действия УПК РФ / М.Е. Токарева // Реализация положений УПК РФ в расследовании преступлений : сб. науч. трудов. – М., 2004. – С.12–16.
12. Лубшев Ю.Ф. Адвокат в уголовном деле 6 учебник / Ю.Ф. Лубшев ; под ред.

И.Б. Мартковича. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Манускрипт, 1999. – 408 с.

13. Словник української мови : в 11-ти т. Т. 5 : Н-О. – К. : Наук. думка, 1974. – 840 с.

14. Франк Л.В. Задержание и арест подозреваемого в советском уголовном процессе. Уголовно-процессуальное и криминалистическое исследование / Л.В. Франк. – Душанбе, 1963. – 236 с.

15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції : Закон України від 12.02.2015 р. № 198-VIII // ВВР України. – 2015. – № 17. – Ст.118.

Lazareva D.V. Procedural grounds for detention by an authorized official person: legislative interpretation and application problems. In the article, based on the interpretation of the norms of the current Criminal Procedure Code of Ukraine, the peculiarities of the legislative interpretation of the grounds for detention by an authorized official person and related problems of the application of these grounds in the practical activities of law enforcement bodies.

Taking into account all the statements, the following edition of the procedural grounds for detention by the authorized official is proposed as a conclusion:

1. If a person was caught during the commission of a crime or attempted crime;
2. If the witness directly after the commission of the crime, including the victim, directly indicates the person who committed the crime;
3. If, after the commission of a crime, there is a combination of obvious signs at the crime scene, the body, the clothes of a person, which clearly indicate the person who committed the crime.

Keywords: *measures to ensure criminal proceedings, detention by an authorized official, procedural grounds for detention, Moment of commission of a crime, Criminal Procedure Code of Ukraine, legislative interpretation, practical activities of law enforcement bodies.*

Надійшла до редакції 26.06.2017

Сіроух І.В.

здобувач

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.985

ОРГАНІЗАЦІЯ І ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ СТВОРЕННЯ АБО УТРИМАННЯ МІСЦЬ РОЗПУСТИ І ЗВІДНИЦТВА, УЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ

Розглянуто деякі аспекти розслідування створення або утримання місць розпусти і звідництва, учинених організованими групами. Акцентовано увагу на ролі та місці допиту у розкритті досліджуваного кримінального правопорушення.

Ключові слова: *розслідування, звідництво, організаційно-тактичне забезпечення, слідча (розшукова) дія, допит, тактичний прийом.*